

Dokumentacja złożona do konkursu na kuratorski projekt wystawy w
Pawilonie Polskim na 57 Międzynarodowej Wystawie Sztuki w
Wenecji 2017.

Artysta: Marcin Rusak

Tytuł: Natura rzeczy

Kuratorka: Natalia Grabowska

KONCEPCJA WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 57 MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE SZTUKI W WENECJI W 2017 ROKU

Natura rzeczy to nowy projekt Marcina Rusaka, artysty, który przez ostatnie lata poruszał idee wartości i efemeryczności w swoich pracach. tytuł instalacji pochodzi od tytułu zbioru wierszy autorstwa Francisa Ponge'a, w których przedmioty codziennego użytku kryją filozoficzne przesłanie.

W *Naturze rzeczy* Rusak zagłębia się w kulturę konsumpcjonizmu poprzez stworzenie instalacji z rzeźb, których rozkład jest nieunikniony. ich ulotność wynika z tworzywa, z którego zostały wykonane: odpady organiczne (kwiaty), szelak, воск pszczeli i naturalna żywica (czasami dodawana jest też mąka, cukier czy piasek). Pod wpływem działania naturalnych czynników, takich jak temperatura i wilgoć, przedmioty zaczynają się przekształcać – zawałają się, topnieją i gniją. Podobnie jak przedmioty codziennego użytku, które często są zaprojektowane z tzw. „zaplanowanym starzeniem produktu” (z ang. planned obsolescence) – np.: drukarki, telefony, samochody – rzeźby te również mają ograniczoną żywotność, dyktowaną przez naturalne procesy. artysta bada aspekty kultury konsumpcjonizmu poprzez właściwości stworzonego materiału odsłaniając i nobilitując procesy rozpadu, zniszczenia, odnowy i odbudowy.

Kluczowym aspektem tej instalacji jest tworzywo, które przybiera różne formy. *Natura rzeczy* składa się z obiektów odwzorowujących przedmioty użytku codziennego, które artysta nazywa „współczesnymi artefaktami”. niektóre z rzeźb są dosłownymi reprodukcjami tych przedmiotów, natomiast abstrakcyjny kształt innych tylko sugeruje ich funkcję.

Rzeźby wspomagane są przez stalowe, szklane i kamienne konstrukcje. zestawienie rzeźb zrobionych z organicznego tworzywa z wytrzymałymi materiałami, dodatkowo podkreśla związek pomiędzy ludzką egzystencją a posiadaniem przedmiotów traktowanym jako najwyższą wartość. Mieszanka materii organicznej, z której są wykonane, nadaje im cech performatywnych i czyni nieprzewidywalnymi. wraz z upływem czasu rzeźby zaczynają zlewać się z materiałami, które je wspierają, tym samym „forsując w nie życie”. Proces przemian, które dyktuje tworzywo, sprawia, że rzeźby nie są poddane ograniczeniom i zaczynają funkcjonować jako niezależny byt.

Natura rzeczy jest instalacją ulegającą ciągłym przemianom, która dopełnia się poprzez zachodzące w niej procesy. odbiorca jest zaproszony do symbolicznego, alternatywnego wszechświata, w którym proces rozkładu jest równoznaczny procesowi rozwoju. nietrwałość, przypadek i niejednorodność są tu docenione. ta instalacja porusza tematy polityki globalnej gospodarki równocześnie przemawiając do wyobraźni odbiorców, którzy są zachęceni do tworzenia własnych alternatywnych „światów” i podważania istniejących systemów wartości.

SCENARIUSZ WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 57 MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE SZTUKI W WENECJI W 2017 ROKU

Główne założenia wystawy

Instalacja *Natura rzeczy* będzie składać się z serii obiektów wykonanych z autorskiego, organicznego materiału opracowanego przez artystę (il. 5, 6, 7, 8). specyfika tego tworzywa – jego zmienność i nietrwałość – pozwala na określenie wartości przedmiotów z niego zrobionych poprzez czas i czynniki naturalne.

Niektóre rzeźby będą dokładnie odwzorowywać przedmioty codziennego użytku, inne będą przybierać bardziej abstrakcyjne formy, które będą tylko sugerować ich codzienną funkcję. te dwa rodzaje obiektów pozwolą zarówno na bezpośrednie jak i niedosłowne nawiązanie do świata materialnego. rzeźby będą bardzo różnorodne pod względem rozmiaru, kształtu i koloru. Pokazane razem, jako jedna spójna instalacja w pawilonie, stworzą alternatywny wszechświat, w którym ulotność tworzywa podważa idee dwóch bardzo powszechnych zjawisk w kulturach współczesnych – materialności i konsumpcjonizmu. Obiekty te mają więc filozoficzny przekaz – ich nieużyteczność i niejednorodność staje się ich najważniejszą wartością.

Tworzywo, opracowane przez Marcina Rusaka składa się wyłącznie z organicznych kompozycji: wosku pszczelego, naturalnej żywicy, szelaku i wysuszonych kwiatów. obiekty wykonane z tego tworzywa są utwardzone, jednak pozostają niejednolite w swojej fakturze i strukturze. Przez to, że nie są utrwalone chemicznie, reagują na czynniki naturalne – takie jak temperatura, światło i woda – i pod ich wpływem się zmieniają. Proces przekształcania się (rozkładania i zawalania) (il. 1, 2) jest kluczowy dla koncepcji wystawy, ponieważ pozwala artyście na zwrócenie uwagi na problemy systemu wartości zbudowanego na przedmiotach materialnych.

Unikatowość tej instalacji opiera się na stworzeniu symbolicznego świata składającego się z nietrwałych obiektów w ciągłej transformacji. Poprzez procesy w nim zachodzące, odbiorcy są zachęceni do refleksji nad współczesnym światem materialnym. Czy jesteśmy świadomi wartości rzeczy niepermanentnych? Jak zmieniłaby się nasza kultura gdyby obiekty ważne dla nas istniały tylko przez rok? Jak nasza przynależność do rzeczy martwych uległaby zmianie? Jaki wartościowałibyśmy świat materialny?

Aranżacja przestrzeni wystawy

Instalacja ta ma przybrać formę symbolicznego, kompleksowego, lecz nieskończonego świata, który jest w ciągłym procesie tworzenia się i transformacji. rzeźby będą wystawione na różne sposoby: na ścianach, cokółkach i w gablotach (il. 4, 12, 13, 14, 15) oraz będą opierać się o ściany lub stać / leżeć bezpośrednio na podłodze. Cokoły i podpórki będą zrobione z trwałych

materiałów (metal, szkło i kamień) (il. 13), których właściwości kontrastują z tworzywem, z którego zrobione są rzeźby.

Instalacja *Natura rzeczy* zakłada wykorzystanie wnętrza pawilonu oraz (jeżeli będzie to możliwe) zewnętrznej fasady. Umieszczenie dwóch rzeźb na zewnątrz budynku (il. 9), w niszach po obydwu stronach pawilonu, pozwoli na szybsze zajście procesu rozpadu i rozkładu rzeźb. Wykorzystanie frontowej fasady budynku pozwoli na większą ekspansję stworzonego „świata” i dalszą ingerencję rzeźb w otaczającą nas rzeczywistość.

Artysta

Marcin Rusak jest wszechstronnym artystą, który nie ogranicza się do jednego konkretnego medium. Zgłębianie teorii, badania, tradycyjne rzemiosło i wykorzystanie najnowocześniejszych technologii składają się na jego kompleksowe podejście do sztuki. Ostatnie lata poświęcił na zgłębianie idei materialności i efemeryczności w swoich pracach, co pozwoliło mu rozwinąć krytyczne podejście do kultury konsumpcjonizmu. Organiczne tworzywo i naturalne procesy, które w nim zachodzą pozwalają mu pytać o wartość przedmiotów i ponownie oceniać ich cechy. W pracy Rusaka najważniejszy jest proces, a nie skończone obiekty. Przedmioty, które tworzy zawsze podważają swoją funkcję, skłaniając do refleksji na temat pojęcia czasu i przemijania.

Prace Marcina Rusaka były wystawiane w galeriach i muzeach na całym świecie, w ostatnich latach m.in. w Londynie w Victoria and Albert Museum i w Contemporary Applied Arts oraz we Francji na biennale w Saint-Étienne. W 2015 Rusak zdobył nagrodę Perrier-jouët arts salon Prize. W tym roku jest nominowany do nagrody The Arts Foundation i The Hospital Club. Wśród pozostałych nominowanych są m.in.: artyści Prem Sahib i Marvin Gaye Chetwynd oraz kuratorka Catherine Wood (Tate Modern).

Dostosowanie ekspozycji do różnych grup odbiorców

Natura rzeczy jest instalacją, która wychodzi poza ramy wartości, które są charakterystyczne dla jednego narodu i kultury. Poprzez zgłębianie tematów obecnych we współczesnych, rozwiniętych i rozwijających się społeczeństwach dostosowuje się do bardzo szerokiego grona odbiorców.

Instalacja ta stawia pytania o związek człowieka ze światem materialnym, jednocześnie opierając swoje wartości na braku permanentności. Zwraca ona uwagę również na relację pomiędzy celowym posiadaniem (materializacją pragnień co do posiadania) a bezwzględnym przemijaniem rzeczy. W tej instalacji artysta nie odwzorowuje istniejącego już świata, lecz tworzy swój, który pozwala mu zgłębiać problemy współczesnej kultury konsumpcjonizmu i budowania wartości poprzez przedmioty.

Uniwersalność tych zagadnień oraz obecność ich we wszystkich sferach rzeczywistości pozwoli na interakcję i poruszenie znacznej części odbiorców, oferując jednocześnie indywidualne

przeżycia i skłaniając do przemyśleń na temat kondycji współczesnej kultury wyrażanej w konsumpcjonizmie.

Warunki techniczne

Rzeźby będą wystawione w pawilonie i na zewnątrz bezpośrednio na podłodze, oparte o ściany, powieszone lub podtrzymane przez cokoły i inne struktury wspomagające. wizualizacja wystawy (il. 9 - 16) jest zrobiona w skali. rzeźby prezentowane na wizualizacji nie stanowią bezpośredniej ilustracji prac. wykonane są z docelowego tworzywa i reprezentują charakter prac, lecz ich forma jest wyłącznie poglądowa. wielkość obiektów będzie wahać się od 30 x 30 x 30 cm do 150 x 100 x 50 cm. łącznie planujemy wystawić ok. 30 obiektów.

Pomimo, że materiał, z których stworzone są rzeźby jest organiczny i ulega rozpadowi, proces ten zachodzi bardzo powoli. rzeźby te rozkładają przez ponad 10 lat. nie istnieje ryzyko, że rzeźby rozpadną się albo 'zgniją' podczas trwania Biennale. zmiana, która w nich zajdzie będzie dostrzegalna, lecz bardzo subtelna. rzeźby zaczną się deformować i zmieniać kształt, widoczne będą pęknięcia i przebarwienia (il. 2). wystawione obiekty będą pokazane w różnych stadiach rozwoju / rozkładu (il. 4). niektóre z nich zostaną zaprezentowane przez artystę już w stanie wstępnego rozkładu.

Program wydarzeń towarzyszących

Wystawa będzie uzupełniona dwoma oprowadzeniami kuratorskimi (jedno na zaproszenie, drugie otwarte). Podczas trwania Biennale zaplanowany jest również wykład i spotkanie z artystą.

Materiały dodatkowe

Do wystawy planujemy stworzyć ilustrowany katalog, który będzie służył przybliżeniu głównych koncepcji filozoficznych, o które oparta jest ta instalacja. Będzie on zawierał esej kuratora, rozmowę artysty z kuratorem oraz esej napisany przez Roberta Morrisa – refleksję na temat wartości ulotnych dzieł sztuki. w katalogu znajdą się również zdjęcia dokumentujące proces powstawania materiału.

ilustracja 1. rzeźba wykonana przez Marcina Rusaka z organicznego tworzywa

ilustracja 2. rzeźba wykonana przez Marcina Rusaka z organicznego tworzywa poddana wysokiej temperaturze i wilgoci

ilustracja 3. rzeźba wykonana przez Marcina Rusaka z organicznego tworzywa i metalu

ilustracja 4. rzeźby wykonane przez Marcina Rusaka, widok ekspozycji

ilustracja 5. Przedmiot wykonany z organicznego tworzywa

ilustracja 6. Przedmiot wykonany z organicznego tworzywa

ilustracja 7. Próbkki organicznego tworzywa wykonane z różnych kompozytów

ilustracja 8. Próbkki organicznego tworzywa wykonane z różnych kompozytów

ilustracja 9. wizualizacja wystawy *Natura rzeczy* w polskim pawilonie w Wenecji

ilustracja 10. wizualizacja wystawy *Natura rzeczy* w polskim pawilonie w Wenecji

ilustracja 11. wizualizacja wystawy *Natura rzeczy* w polskim pawilonie w Wenecji

ilustracja 12. wizualizacja wystawy *Natura rzeczy* w polskim pawilonie w Wenecji

ilustracja 13. wizualizacja wystawy *Natura rzeczy* w polskim pawilonie w Wenecji

ilustracja 14. wizualizacja wystawy *Natura rzeczy* w polskim pawilonie w Wenecji

ilustracja 15. wizualizacja wystawy *Natura rzeczy* w polskim pawilonie w Wenecji

ilustracja 16. wizualizacja wystawy *Natura rzeczy* w polskim pawilonie w Wenecji